

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. An omnes Angeli acceperint æqualem gratiam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

ralis secundum attingentiam, ergo debent habere gratiam. Sed in contra

III.
Argumentum in oppositum.

Arguitur: Actus dilectionis Dei naturalis & supernaturalis est idem actus, & tendit circa idem objectum, & eodem modo, sed naturalis dilectio non indiget gratia, ergo nec supernaturalis. R. dist. ma. est idem in genere qualitatis secundum substantiam, concedo ma. in genere meriti & in modo, nego ma. ut ergo sit meritorius & supernaturalis, gratia requiritur. Sed

Instatur: Ad supernaturalitatem actus sufficit supernaturalis concursus objectivus, ergo. R. dist. ant. de potentia absoluta, concedo ant. hoc enim insinuat Clementina ad nostrum, de Hæret. de lege communi & ordinaria, nego ant. & conf.

IV.

Gratia fuit eis collata pro instanti creationis.

Dico 2. Angelis omnibus pro primo instanti creationis sue fuit collata gratia sanctificans. Ita Authores secundæ sententiæ.

Probatur primò: Ex autoritate Sanctorum Patrum, D. Augustini, lib. 12. de Civit. cap. 9. ubi ait: *Bonam voluntatem in Angelis quis fecit? Nisi ille, qui eos in bona voluntate cum amore casto creavit, simul eis condens naturam & largiens gratiam, unde sine bona voluntate, hoc est, Dei amore, nunquam Sanctos Angelos fuisse credendum est; Ubi loquitur de gratia, quæ simpliciter facit bonum & Deo gratum, & consequenter de gratia sanctificante, ac deinde de malis subjicit: Isti autem, qui, cum boni creati essent, mali sunt. Et in exposit. in Psal. 77. Angelos malos, quantum pertinet ad eorum substantiam, quis alius, quam ipse fecit? Sed malos ipse non fecit. D. Bernardo serm. 5. de Verbis Isaia n. 9. *Sane apud Angelos justitia recta, pura & firma est, sublimis quidem, sed longè inferior, quam divina. Non enim innata est eis, sed a Deo collata, ut natura ipsa, quod ex se est, non modo justitia, sed etiam injustitia capax inveniat, nunquid non est pravit as quædam, quam in Angelis suis vera justitia illa legitur invenisse. Ubi alius interpretatur, quod etiam in instanti fuerit collata, ubi creati fuerunt, & factis rationabiliter, nam mali, licet recti fuerint, non servaverunt suum principatum, & in veritate & rectitudine non steterunt.**

Probatur Conclusio Ratione

primò: Ideo Deus differret conferre gratiam Angelis, ut ad eam recipendam se disponerent, sed talis dispositio ad gratiam sanctificantem non requiritur, ergo. Secundò; quia primus homo in gratia sanctificante conditus fuit, ergo & Angelus. Tertiò, Deus non discernit inter bonos & malos, antequàm ipsi se discernant per actus suos, ergo verisimile est, quod usque ad instanti meriti vel demeriti omnes uniformes fuerint. Per hoc patet, quid dicendum sit ad autoritates aliorum Patrum, qui sentire videntur, quod charitatem affectaverint, eam tamen habere non potuerint, quia loquuntur de charitate Patriæ, vel consummata, quam, dolet, quod defactò videat in vasis luteis hominum. Aut etiam fuerunt in opinione eorum, qui in Angelis posuerunt quatuor morulas. Sed

Dices: Deus non sanctificat habentem usum liberi arbitrii, nisi ad illum liberè se disponat, ergo Angeli primò se debuerunt disponere in primo instanti, ut gratiam illam mererentur accipere. R. dist. ant. non sanctificat creaturam, quæ per peccatum per se, vel in alio amisit, nisi se ipsam disponat, sicut adulta, concedo ant. nam cum talis creatura habeat principium, per quod liberè gratiam amittit, vult Deus, quod etiam liberè iterum ad se convertat. Non sanctificat ante peccatum, nego ant. & consequenter.

Instabis: Si Angeli omnes creati essent in gratia, nullus eorum cecidisset, quia omnes fuissent supernaturaliter in Deum conversi, ergo: Probatur ant. quia Angelorum voluntas non potest mutari à semel recto accepto. R. negando ant. cum sua probatione, quia Angelorum voluntas non eligit immutabiliter.

Dico 3. Angeli mereri poterunt de condigno, & etiam de condigno collationem gratia sanctificantis datæ illis in primo instanti, defactò tamen nostro modo illam meruerunt.

Probatur prima pars: Quia nihil impedit, quò minus Angeli in illo primo instanti, quo gratiam sanctificantem acceperunt, priùs naturà elicerent aliquem actum meritorium de condigno illius gratia, nec etenim hoc ex ullo capite repugnat, nisi gratis, & percondo principium quis dicere vellet, gratiam sanctificantem requiri ad meritum de condigno, quod tamen probabilissimè non est, ut in Theologia suo loco dicitur.

Probatur secunda pars: Ex Patribus, qui dicunt gratiam illis concretam, ergo defactò illam non meruerunt.

Dices: Perfectius est, gratiam accipere ex proprio merito, quam sine illo, ergo sic dicendum. R. negando ant. aliàs Christus deberet sibi promereri gratiam collatam, quod nemo dicit. Sed

Dico 4. Angeli prater gratiam sanctificantem habuerunt in primo instanti quoque habitum fidei & spei, imò & actum illorum.

Probatur prima pars: Quia fides & spes simul infunduntur cum gratia sanctificante, ut de justificatione hominis docet Theodorus.

Probatur secunda pars: Quia horum actuum sunt capaces. Deinde nullus actus est magis proportionatus ad meritum, quam fides, unde etiam cum D. Augustino supra dici potest, locum habere in Angelis illud ad Hebr. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est.* Hinc credendum est, Angelos habuisse fidem multorum articulorum maxime eorum, quos species divinæ essentia non representabat.

QUÆSTIO III.

An omnes Angeli acceperint æqualem gratiam? Pro resolutione. **Notandum** Deum ab æterno ante præscientiam meritorum Angelorum.

Angelos, & homines prædestinasse ad gloriam, sic, ut prædestinati fuerint præcisè cogniti in puris naturalibus, & in ordine intentionis divinæ hic fuit primus actus efficax & absolutus divinæ voluntatis, comparatione futurorum, ad extrâ ex meris possibilibus; nempe, volitio ad gloriam & ad determinatum gradum; secundus collatio gratiæ, veluti, quæ est præcipuum medium ad gloriam consequendam, quod Scotus sic probat; omne ordinatè volens finem & media ordinata, prius vult finem, quam aliquid eorum, quæ pertinent ad finem, beatitudo perfecta est ultimus finis creaturæ rationalis, gratia, fides, merita, usus bonus liberi arbitrii sunt media ad illam, ergò Deus ordinatissimum agens prius Angelis, in ordine intentionis, voluit beatitudinem in determinato gradu, quam aliquid ex mediis, ad consequendam illam in effectu, hinc etiam Scotus in 4. ait, hominibus in baptismo conferri gratiam inæqualem ex vi prædestinationis, non ex vi baptisimi.

æquales in gloria, ergò nec æquales in gratia; ant. patet ex 1. Corinth. 15. Sancti differunt, sicut stella à stella in claritate. Hinc D. Basilii lib. de Spiritu S. cap. 16. ait, gratiam Angelis secundam diversitatem naturæ datam, & D. Damascenus lib. 2. de fide ait, per Christum omnes Angelos creatos, & spiritus sanctificationem accepisse juxta naturæ dignitatem. Ex quo

Probatur tertia pars Et ex hac ratione: Inæqualitas gratiæ in malis non potest ex inæqualitate dispositionis inter eos oriri, cum nulla talis detur, nec ex inæqualitate gloriæ, cum ad illam non sint prævisi, ergò ad inæqualitatem perfectionis, & majoris activitatis liberi arbitrii erit refundenda. Confirmatur: Quia ad divinam providentiam spectat, activiori potentiæ impertiri perfectionem elevationem per gratiam. Sed contra primam partem

Opponitur Autoritas D. Basilii supra: D. Damasceni, quibus similia habet D. Dionysius qui omnes asserunt, Angelos, secundum perfectionem naturæ, sanctificationis gratiam accepisse. R. Sanctos Patres non loqui de Angelis Sanctis, per ordinem intentionis divinæ, & pro primo instanti creationis, sed prout sunt in termino; de Angelis autem malis libenter concedo totum, hi enim solum per ordinem ad naturam habent, sancti verò per ordinem ad utrumque.

Instatur: Convenientissimum est divinæ sapientiæ, ut Angeli perfectiores in natura, sint perfectiores in gratia, etiam in ordine ad perfectiorem gradum gloriæ, quia quò perfectiores in natura, eò perfectiores in activitate ad diligendum Deum. R. 1. verum esse totum, sed non solum, quia, licet etiam Sanctis Angelis gratia sit perfectior data, secundum naturam, non tamen secundum solam, sed secundum electionem. R. 2. negando ant. quia gratia & gloria non conferuntur, per ordinem ad naturam, Lucifer enim dignior fuit in natura cunctis Angelis, nunquam tamen fuit ad gloriam electus. Et licet perfectiores in natura potentius Deum diligere possint, Angeli tamen ad dilectionem non conantur ex naturalitate, sed ex libertate per gratiam.

Dico 2. Omnibus Angelis tam bonis, quam malis datum fuit pro secunda movula actuali auxiliium gratiæ excitanti, prævenientis, adjuvantis ad promerendam de condigno beatitudinem, per finalem observantiam divinatorum mandatorum. Est de fide ex Trident. sels. 6. can. 3, & 4.

Probatur Ratione: Omnis actus meritorius, sive sit circa finem, vel circa media ad finem, dicitur actus supernaturalis, ergò ad ejus efficientiam necessaria est gratia excitans & adjuvans liberum arbitrium, ad efficiendum illos, secundum regulam justitiæ infusæ, scilicet gratiæ sanctificantis.

Probatur secundò: Quia gratia sanctificans datur propter condignitatem actus, motio verò actualis supernaturalis propter exercitium illius.

Ccccc 3 Proba-

V. Opponitur et scribitur auctoritas.

VI. Pro secunda movula fuit eis data gratia actualis adjuvans.

II. Notandum 2. In ordine intentionis, ante prædestinationem omnium Angelorum & hominum, prioritate saltem naturalis præsuppositionis, vel intelligentiæ, fuisse prædestinatum Christum, ut heredem ad summam gloriam, gratiam, & unionem hypostaticam, & præfinita ac prævisa omnia ejus meritoria opera, passibilitatem carnis præscindencia, ad promerendam aliorum prædestinationem, cum omnibus donis supernaturalibus, excaturis rationalibus necessariis ad beatitudinem consequendam in effectu, hinc secundum Scotum Christus fuit causa meritoria omnis gratiæ, Angelis & hominibus conferendæ, obrulit siquidem ipse sua merita Sanctissimæ Trinitati, pro Angelis & hominibus justificandis, & glorificandis, ut proinde in ejus oblationem inæqualitas gratiæ sit referenda, potuit enim efficacius obrulisse pro uno, quam pro altero.

III. Notandum 3. Ad recipiendam gratiam primam, nullam requiri causam, dispositionem ve ex parte recipientis, præterquam in adultis, convertentibus se ad Deum, ubi necessaria est attritio saltem detestativa peccati, veluti Dei offensæ, nam sicuti isti per proprium actum se averterunt à Deo, ita congruum est, ut per proprium se convertant. His notatis

IV. Dico 1. In primo instanti creationis Angelos omnes fuisse uniformes in gratia, non tamen omnes æqualem accepisse, sed bonos majorem, malos minorem, & sicuti boni inter se, ita & mali sed per ordinem tantum ad perfectiorem naturam.

Probatur prima pars: Non est verisimile, Deum contulisse tantam gratiam non electis, quantam electis.

Probatur secunda pars: Gratia sanctificans Angelis bonis data est, in ordine ad gloriam consequendam, tanquam finem suæ prædestinationis, media autem dantur proportionata ad finem, ergò prædestinato ad majorem gradum gloriæ, major gradus gratiæ erat dandus. Clarius; Sancti Angeli non sunt

* Probatur tertio: Ad adimplenda divina præcepta, ad vincendas omnes tentationes, finaliter prærequiritur donum perseverantiae, sed istud includit omnia dona interiora & exteriora, quibus divina bonitas utitur ad prædestinatum finaliter evehendum ad beatitudinem. In contrâ

VII.
Argumentum in oppositum.

Arguitur: Angeli in prima mora fuerunt omnes uniformes in gratia habituali, in secunda verò, secundum D. August. supra, à Deo non discreti seipsos discreverunt, ergò tunc non habuerunt actuale auxilium, &c. g. in bonis & malis Angelis duplicem fuisse discretionem, unam in termino, per finalem poenam, vel gloriam; alteram in via, per meritum & demeritum, de prima locutus est D. Augustinus, quâ dicit, Deum eos non discrevisse, antequàm seipsos discernent, secunda ex parte Angelorum bonorum est etiam à Deo principaliter per auxilium efficax, secundario ex libero eorum arbitrio: Ex parte verò malorum discretio viæ principaliter fuit ex libero arbitrio eorum negativè solum à Deo non tribuente eis majus auxilium; ita D. Aug. lib. de corrept. & gratia cap. 11. videatur ibi.

Instatur: In prima mora omnes habuerunt gratiam sanctificantem, ergò pro secunda nullum aliud actuale potuit esse necessarium. R. negando conseq. quia alioquin contra Trident. supra, cap. & Can. 16. nec hominibus iustificatis esset speciale auxilium, ad perseverandum in gratia, necessarium.

VIII.
In bonis fuit efficax in malis sufficiens.

Dico 3. Auxilium illud in secunda mora datum, in bonis efficax, in malis sufficiens tantum fuit.

Probatur prima pars: Tum, quia perseverarunt: Tum, quia D. Paulus 1. ad Corinth. cap. 4. ait: *Quis est, qui te discernit? Quid enim habes, quod non accepisti? Et si accepisti, quid gloriaris?* In quibus verbis necessitas auxilii efficacis, tam in hominibus, quàm Angelis innuatur, si enim æquale utrobique esset, possent boni gloriarì, quòd propriis viribus perstitissent.

Probatur secunda pars Ex D. Aug. lib. de corrept. & gratia cap. 11. alsimilante auxilium concessum Angelis malis, auxilio concessio ipsi Adæ, per quod perseverare tantum poterat, quòd verò bonis fuit concessum, alsimilante auxilio prædestinatorum finaliter perseverantium.

IX.
Angeli mali post primum peccatum potuerunt resurgere.

Dico 4. Angeli mali in secunda mora, post primum peccatum poterant per prædictum auxilium ab illo surgere, & sanctitatem amissam recuperare. Ita Scotus 2. d. q. 2. ubi ait, primum dæmonis peccatum fuisse remediabile, quia adhuc erat in via, & consequenter potuit poenitere, cum nondum esset in termino. Confirmatur: Secunda mora, tam bonis, quàm malis Angelis fuit divisibilis, cum mali peccaverint pluribus peccatis distinctæ speciei, qui tamen non fuissent culpabiles, si post primum fuissent statim in termino.

QUÆSTIO IV.

Quot & quanta mora fuerint, quibus Angelorum via duravit?

In hac materia nihil certi adduci potest, præterquam, quòd ante hominis tentationem Angeli mali fuerint damnati, cum eam ab invidia diaboli processisse testetur Scriptura, nec hoc primum ejus peccatum fuit, cum jam tunc fuerit serpens: Contra eos, qui dixerunt, Angelos nec dum sextâ die fuisse lapsos, ex eo, quòd ibidem dicatur, & *videtis Deum cantare, quæ fecerat, & erant valde bona*, nam hic commendatur bonitas Physica & entitativa omnium rerum. Unde alii dixerunt, eos fuisse in termino secunda die, quasi per divisionem aquarum, quæ sunt super firmamentum ab iis, quæ sunt infra, sit adumbrata explicatio divisionis Angelorum bonorum, & malorum: Alii contra putant, Angelos jam prima die fuisse in termino, quòd Scripturam insinuare putant, quâ dicitur, quòd Deus divisit lucem à tenebris, quasi per lucem Angeli boni intelligantur, per tenebras Angeli mali; ast certum est, quòd in his locis Scriptura agat de divisione lucis & aquarum corporalium. Unde nihil certi hic statui potest. Itaque supposito, quòd Angeli fuerint viatores, cum non statim fuerint beati, quòdque beatitudinem suam meruerint per merita antecedentia duratione, &c.

Dico 1. Duratio via Angelorum bonorum & malorum fuit æqualis. Probatur: Quia divine misericordiae convenientissimum est, quòd malis damnatis, bonis corona non differatur, de qua proinde debuissent esse anxii & solliciti, cum Deus sit prior ad premiandum, quàm puniendum: Et contra iustitiam divine congruit, quòd bonis premiatis, malis sententiam damnationis non differat.

Dico 2. Via Angelorum fuit valde brevis. Est communis Patrum & Doctorum. Probatur, tum ex perfectione potentiarum Angelicarum, & auxiliorum supernaturalium; tum ex absentia impedimentorum: Tum, quia ad præmium Cœleste non requiritur diurnitas, sed sufficit intensio actûs, & appetitativa dilectio vehementis.

Dico 3. Totâ via Angelorum fuit absoluta tribus moris, usque ad terminum inclusive, in prima sunt omnes creati in gratia, in secunda meruerunt aliquid, & alii peccarunt, alii perseverarunt in bono, & alii obstinati facti, in tertia sui consummata eorum discretio, fueruntque in termino. Probatur: Quia per moras nihil aliud intelligitur, quàm status varius Angelorum, hic autem est triplex, ergò. Primus creationis, qui fortè conexistit instanti, vel valde parvæ temporis parti: Secundus divisibilis fuit, satque diu duravit, horis tribus fortè, vel quatuor (incertum est) & tertius incepit in ultimo instanti temporis, cui coexistit mora secunda & durabit in ævum.